Съкровището от Требенище

Новини | Култура | на 02.02.2024 06:00 | от Зорница Христова

Защо говорим за това?

Обичаш ли съкровища? Колко ли е вълнуващо да намериш нещо такова! Но най-ценното в едно съкровище не е златото, нито даже изкусната изработка, а скритите в него истории.

Слушай сега каква е историята на съкровището, което може да се разгледа сега в Националния археологимески музей.

Това се случило по време на Първата световна война. Светът воювал. Воювали помежду си държавите в Европа. Воювали помежду си и държавите на Балканския полуостров. И България също воювала.

Една част от българските войски били в Македония. Наложило им се да ремонтират някакъв път, за да могат да минат по него. Затова започнали да събират камъни от околността. На едно място намерили много струпани камъни. Започнали да ги вдигат и... под тях намерили гробове. Но не какви да е, а... древни! И пълни със съкровища.

Било голямо чудо такова място да не се разграби и унищожи. Особено по време на война. Дори днес много древни съкровища се повреждат или ограбват. Само че начело на тези войски бил полковник Мустаков. Той разбирал от археология. Когато учил във военна академия в тогавашната руска столица Санкт Петербург, по свое желание ходел и на лекции по археология. Веднага разбрал на колко важно нещо е попаднал!

Нещо повече. Знаел и какво да прави. Трябвало да извади и предаде ценните предмети, това било ясно - иначе по време на войната друг щял да ги унищожи. Но освен това трябвало и да ЗАПИШЕ кой къде е намерен, в кой слой на земята... така че след това археолозите да могат да разгадаят загадката на предметите. Точно това и направил! Освен това ги снимал, за да може всичко да е документирано.

Предал ги в Охрид. След това български археолози довършили разкопките. Оказало се, че има общо 7 много богати гроба. Предметите в тях разказвали много интересна история. Някои били направени на място. Други обаче идвали отдалеч - сребърни съдове и оръжия от Южна Италия и Пелопонес (Гърция), стъкло и керамика от Египет и Близкия Изток, кехлибар от Балтийско море, рисувани вази от Атина...

Какво значи това? Спомни си приказките. Когато на някой цар му носят дарове от близо и далеч, това е признак колко важен е този цар, колко е силен и уважаван.

Има и нещо друго. За да има предмети от толкова различни земи, значи хората са пътували. От мястото на днешно Требенище са стигали до Италия, до различни места в Гърция, до Балтийско море, до Египет... Тоест там е имало важен древен път!

Археолозите знаели, че по нашите земи е минавал големият римски път Виа Егнация. Знаят и от какво ОГРОМНО значение били пътищата в древния свят. По тях се водела търговия - и страните забогатявали, а и можели да попълнят запасите си от неща, които нямало как да произвеждат. По тях минавали армии. И пак по тях се разпространявали нови идеи.

Но археолозите не знаели,че по същото това място минавал много по-стар, древен път! Е, разкопките от Требенище го доказали. Ето защо са били толкова важни хората, на които принадлежали тези предмети. Те са контролирали този важен път. И който искал да мине оттам, трябвало да им донесе дарове.

Да се върнем на войната - една от най-ужасните в историята. Въпреки нея съкровището от Требенище било спасено. По-късно българските археолози писали за него статии и станало ясно колко важна е тази находка. България обаче изгубила войната - както и Втората световна война. Требенище останало в Македония. Разкопките продължили - но по тях вече работели македонски учени. Затова следващите намерени предмети отишли в музеи в Македония и Сърбия (защо Сърбия? Защото дълго време Македония и Сърбия били част от обща държава, Югославия).

Днес, за жалост, политическите отношения между Македония и България не са добри. Между двете страни има напрежение - и то най-вече по отношение на историята. Затова е много хубаво, че за тази изложба учените от трите държави са работили заедно. Събрали са предметите, които са у нас, с тези в Македония и в Сърбия. И са направили обща изложба. Иначе всяка от страните показва само няколко парченца от пъзела. А така няма как да се разбере всичко, нали?

Изложбата е показана в Националния археологически музей. И ние сърдечно те каним да я посетиш!

Ето го полковник Димитър Мустаков. Отговаря си на името, нали?

Въпросника към тази статия можеш да решиш онлайн на:
/book/3667-sakrovishteto-ot-trebenishte

Сканирай този QR-код и влез директно във въпросника ->

©"Вижте" е издание на Фондация Гутенберг 3.0. Всички права са запазени